

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

8. november 2012 *

Ühenduse tolliseadustik — Artikli 220 lõike 2 punkt b — Imporditollimaksu tollivormistusjärgne sissenõudmine — Õiguspärane ootus — Päritolusertifikaadi õigsuse kontrollimise võimatus — Mõiste „eksportija esitatud ebaõigetel asjaoludel põhinev sertifikaat” — Tõendamiskoormis — Üldiste tariifsete soodustuste süsteem

Kohtuasjas C-438/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Finanzgericht Hamburgi (Saksamaa) 22. juuni 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. augustil 2011, menetluses

Lagura Vermögensverwaltung GmbH

versus

Hauptzollamt Hamburg-Hafen,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud A. Borg Barthet, M. Ilešič (ettekandja), M. Safjan ja M. Berger,

kohtujurist: J. Mazák,

kohtusekretär: ametnik M. Aleksejev,

arvestades kirjalikus menetluses ja 5. juuli 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

- Lagura Vermögensverwaltung GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* T. Lieber,
- Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek ja J. Vlácil,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* G. Albenzio,
- Euroopa Komisjon, esindajad: L. Bouyon ja B.-R. Killmann,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307) (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 2700/2000 (EÜT L 311, lk 17; ELT eriväljaanne 02/10, lk 239)) (edaspidi „tolliseadustik”) artikli 220 lõike 2 punkti b.
- 2 Taotlus on esitatud Saksa äriühingu Lagura Vermögensverwaltung GmbH (edaspidi „Lagura”) ja Hauptzollamt Hamburg-Hafeni (Hamburgi sadama kesktolliasutus, edaspidi „Hauptzollamt”) vahelises vaidluses, mis käsitleb imporditollimaksu tollivormistusjärgset sissenõudmist sellelt äriühingult seoses jalanõude importimisega Euroopa Liitu.

Õiguslik raamistik

Tolliseadustik

- 3 Tolliseadustik tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 450/2008, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (ajakohastatud tolliseadustik) (ELT L 145, lk 1), mille teatavaid sätteid kohaldatai alates 24. juunist 2008. Põhikohtuasja faktiliste asjaolude toimumise aega arvestades on põhikohtuasjas siiski kohaldatav tolliseadustikus sätestatu.
- 4 Tolliseadustiku artikkel 220 sätestas:

„1. Kui tollivõlast tuleneva maksusumma kohta ei ole arvestuskannet tehtud [...] või kanne on tehtud tollivõla tekkimisel seaduse alusel tasumisele kuuluva tollimaksu summast väiksema summa kohta, tehakse tasumisele kuuluva või tasuda jääva tollimaksu summa kohta arvestuskanne kahe päeva jooksul alates kuupäevast, kui toll olukorrast teada saab ning kui tollil on võimalik tollivõla tekkimisel tasumisele kuuluv maksusumma välja arvutada ja võlgnik määrata (järelarvestuskanne). [...]

2. [...] ei tehta järelarvestuskannet, kui:

[...]

- b) tasumisele kuuluva tollimaksu summa kohta ei ole tehtud arvestuskannet tolli eksimuse tõttu, mida ei oleks olnud võimalik avastada tasumise eest vastutaval isikul, kes toimis heauskselt ja järgis kõiki kehtivaid sätteid tollideklaratsiooni kohta.

Kui sooduskohtlemine on kaubale määratud halduskoostöö süsteemi alusel, milles osalevad kolmanda riigi asutused, loetakse nende asutuste väljaandud ebaõigeks osutunud sertifikaat eksimuseks, mida ei oleks olnud võimalik esimese löigu kohaselt avastada.

Ebaõige sertifikaadi väljaandmist ei loeta eksimuseks, kui sertifikaat põhineb eksportija esitatud ebaõigetel asjaoludel, välja arvatud juhul, kui on ilmne, et sertifikaadi väljaandnud asutused olid või oleksid pidanud olema teadlikud, et kaup ei vasta sooduskohtlemise kohaldamise tingimustele.

Vastutav isik võib toetuda heausksusele, kui ta saab tõendada, et on asjaomaste kaubandustoimingute ajal nõuetekohaselt hoolitsenud selle eest, et kõik sooduskohtlemise kohaldamise tingimused oleksid täidetud.

[...]”

Määrus (EMÜ) nr 2454/93

- 5 Komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92 (EÜT L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3), muudetud komisjoni 24. juuli 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 1602/2000 (EÜT L 188, lk 1; ELT eriväljaanne 02/10, lk 51), artikkel 94 sätestab:

„1. Järeldkontrolli päritolusertifikaatide vormi A [...] üle tehakse pisteliselt või siis, kui ühenduse tollil tekib põhjendatud kahtlus dokumentide ehtsuses, kõnealuste toodete päritolustaatuses või käesoleva jao muude nõuete täitmisel.

2. Lõike 1 kohaldamiseks tagastab ühenduse tolliasutus kaupade päritolusertifikaadi vormi A ja kaubaarve, kui see on esitatud, [...] soodustatud ekspordiriigi pädevatele valitsusasutustele, vajaduse korral uurimist põhjendades. Kõik saadud dokumendid ja teave, mille põhjal võib oletada, et päritolutõendis esitatud andmed on ebaõiged, saadetakse kontrollitaotluse tõendamiseks.

Kui kõnealune tolliasutus otsustab [...] tariifsete soodustuste andmise kuni kontrolli tulemuste selgumiseni peatada, teeb ta ettepaneku tooted importijale vabastada, kui kõik vajalikud ettevaatusabinõud on kasutusele võetud.

3. Kui järeldkontrolli taotlus on esitatud kooskõlas lõikega 1, tehakse kontroll ja selle tulemused teatatakse ühenduse tolliasutustele [...]. Tulemuste põhjal peab selguma, kas kõnealune päritolutõend kehtib tegelikult eksporditud toodete suhtes ja kas neid tooteid saab käsitleda soodustatud riigist või ühendusest pärinevatena.

[...]”

Määrus (EÜ) nr 980/2005

- 6 Nõukogu 27. juuni 2005. aasta määruse (EÜ) nr 980/2005 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise kohta (ELT L 169, lk 1) artikkel 1 sätestab:

„1. Ühenduse üldiste tariifsete soodustuste kava [...] kohaldatakse alates käesoleva määruse jõustumiskuupäevast kuni 31. detsembrini 2008 kooskõlas käesoleva määrusega.

2. Käesoleva määrusega sätestatakse:

a) üldine kord;

[...]”

- 7 Selle määruse artikkel 2 täpsustab: „I lisas on loetletud artikli 1 lõikes 2 osutatud kordade raames soodustatud riigid”. I lisas nimetatud soodustatud riikide ja territooriumide seas on nimetatud Hiina Rahvavabariigi Aomeni erihalduspiirkond (edaspidi „Aomen”).
- 8 Asjaomase määruse artikli 7 lõige 2 sätestab: „[ü]hise tollitariifistiku väärtuselist tollimaksu vähendatakse II lisas loetletud tundlike toodete suhtes 3,5 protsendipunkti võrra”. Jalatsid on tundlike toodetena nimetatud määruse II lisas ning neile kohaldatakse selles ette nähtud soodustuskorda.
- 9 Määruse nr 980/2005 I lisa kohaselt on Hiina Rahvavabariigist pärinevate jalanõude osas tariifsed soodustused kaotatud.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 10 Lagura importis 2007. aastal liitu jalanõusid. Ta esitas ajavahemikus veebruarist kuni septembrini 2007 mitu tollideklaratsiooni nimetatud kauba vabasse ringlusse lubamiseks liidus. Nende päritolutõendina oli deklaratsioonidele lisatud päritolusertifikaat vorm A, millel oli märgitud, et need on pärit Aomenist ja tootjad on äriühingud S. ja V., mis asuvad kõnealuses piirkonnas. Hauptzollamt kohaldas nende dokumentide alusel importimisel iga kord üksnes tollimaksu soodusmäära 3,5%.
- 11 Pärast seda, kui Hauptzollamt oli saanud vihjeid selle kohta, et teatav Hiina päritolu kaup oli tavamääraga imporditollimaksust kõrvalehoidumise eesmärgil õigusvastaselt deklareeritud Aomenist pärinevana, esitas ta Aomeni pädevatele ametiasutusele taotluse viia määruse nr 2454/93 (muudetud määrusega nr 1602/2000) artikli 94 alusel läbi järelkontroll. Selle kontrolli raames kinnitas asjaomane pädev ametiasutus, et on kõnealuste kaupade kohta päritolusertifikaadid väljastanud, kuid teatas, et ta ei saa nende sertifikaatide sisulist õigsust enam kontrollida, kuna päritolusertifikaatidel eksportijatena märgitud äriühingud on tootmise lõpetanud ja seetõttu suletud. Aomeni pädev ametiasutus siiski asjaomaseid päritolusertifikaate kehtetuks ei tunnistanud.
- 12 Kuna kauba päritolu ei leidnud järelkontrolli käigus kinnitust, asus Hauptzollamt seisukohale, et nende päritolu on teadmata. Kolme maksuteatega, mis on tehtud vastavalt 21., 22. ja 25. augustil 2008, nõudis Hauptzollamt tolliseadustiku artikli 220 lõike 1 alusel tollimaksu soodusmäära (3,5%) ja tollimaksu tavamäära (7%) vahe sisse.
- 13 Pärast seda, kui Lagura vaie imporditollimaksu tollivormistuse järgse sissenõudmise peale oli rahuldumata jätud, esitas ta eelotsusetaotluse esitanud kohtule kaebuse, milles tugines eelkõige õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele vastavalt tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punktile b.
- 14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib teada, kes peab tõendama seda, kas päritolusertifikaat põhineb eksportija esitatud õigetel või ebaõigetel asjaoludel. Ta tugineb selles osas Euroopa Kohtu 9. märtsi 2006. aasta otsusele kohtuasjas C-293/04: Beemsterboer Coldstore Services (EKL 2006, lk I-2263), milles viimane sedastas, et hoolimata tõendamiskoormise jaotumise väljakujunenud reeglitest, mille kohaselt lasub tõendamiskoormis tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punkti b kolmanda lõigu algsale tugineda soovival tollil, on tollimaksu tasumise eest vastutav isik kohustatud tõendama, et kolmanda riigi ametiasutuse väljastatud sertifikaat põhineb õigetel asjaoludel. Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab eespool viidatud kohtuotsuse Beemsterboer Coldstore Services punktile 43, millest tuleneb, et liit ei peaks kandma importijate tarnijate ebaõige tegevuse kahjulikke tagajärgi, küsides seejuures, kas tõendamiskoormis saab lasuda tollimaksu tasumise eest vastutaval isikul üksnes siis, kui eksportija käitumine on olnud taunitav.
- 15 Neil asjaoludel otsustas Finanzgericht Hamburg kohtumenetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas põhikohtuasjas esinevatel asjaoludel, kus kolmanda riigi ametiasutusel ei ole enam võimalik kontrollida, kas tema väljaantud sertifikaat põhineb õigetel asjaoludel, tuleb keelduda tollimaksu tasumise eest vastutava isiku õiguspärase ootuse kaitsest, mis on sätestatud tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punkti b teises ja kolmandas lõigus, kui see, et päritolusertifikaadi sisulist õigsust ei saa tõendada, tuleneb eksportija kontrolli all olevast asjaolust, või on tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punkti b kolmanda lõigu esimese osa kontekstis tõendamiskoormise tollilt tollimaksu tasumise eest vastutavale isikule ülemineku tingimuseks ainult või [pigem] see, et asjaolude õigsuse tõendamine ei ole võimalik, kuna see ei kuulu ekspordi[riigi] ametiasutuse pädevusalasse või tuleneb hooletusest, mida saab süüks panna ainuüksi eksportijale?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sisuliselt, kas tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et kui kolmanda riigi ametiasutustel ei ole järelkontrolli käigus enam võimalik kontrollida, kas nende väljastatud päritolusertifikaadi vorm A põhineb eksportija esitatud õigeteel asjaoludel, siis lasub kohustus tõendada seda, kas sertifikaat põhineb eksportija esitatud õigeteel asjaoludel, tollimaksu tasumise eest vastutaval isikul üksnes juhul, kui selle asjaolu kontrollimise võimatus tuleneb hooletusest, milles saab süüdistada ainuüksi eksportijat, või ka siis, kui nimetatud võimatuse on tinginud eksportija omapoolsest hooletusest sõltumata või seda ei ole tinginud ekspordiriigi toll.
- 17 Kõigepealt tuleb selles osas märkida, et järelkontrolli eesmärk on kontrollida päritolusertifikaadi vormis A märgitud päritolu õigsust (vt analoogia alusel liikumissertifikaatidega EUR.1 7. detsembri 1993. aasta otsus kohtuasjas C-12/92: Huygen jt, EKL 1993, lk I-6381, punkt 16; 17. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-97/95: Pascoal & Filhos: EKL 1997, lk I-4209, punkt 30; eespool viidatud kohtuotsus Beemsterboer Coldstore Services, punkt 32, ning 15. detsembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-409/10: Afasia Knits Deutschland, EKL 2011, lk I-13331, punkt 43).
- 18 Kui päritolusertifikaadi vormis A märgitud kauba päritolu ei leia järelkontrolli käigus kinnitust, tuleb asuda seisukohale, et kauba päritolu on teadmata ja päritolusertifikaadi väljaandmine ning tariifse sooduskohndlemise kohaldamine on olnud ekslik (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Huygen jt, punktid 17 ja 18; 14. mai 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-153/94 ja C-204/94: Faroe Seafood jt, EKL 1996, lk I-2465, punkt 16, eespool viidatud kohtuotsus Beemsterboer Coldstore Services, punkt 34, ning eespool viidatud kohtuotsus Afasia Knits Deutschland, punkt 44).
- 19 Kui ekspordiriigi ametiasutused on andnud välja ebaõiged päritolusertifikaadi vormid A, tuleb nende väljaandmist pidada vastavalt artikli 220 lõike 2 punkti b teisele ja kolmandale lõigule asjaomaste ametiasutuste eksimuseks, välja arvatud juhul, kui selgub, et sertifikaadid põhinevad eksportija esitatud ebaõigeteel asjaoludel. Kui asjaomased sertifikaadid põhinevad eksportija esitatud ebaõigeteel andmetel, tuleb imporditollimaksud tollivormistuse järgselt sisse nõuda, välja arvatud eelkõige juhul, kui on ilmne, et sertifikaadid väljaandnud ametiasutused olid või oleksid pidanud olema teadlikud, et kaup ei vasta sooduskohndlemise kohaldamise tingimustele (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Afasia Knits Deutschland, punkt 48).
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib teada, kas sellistel asjaoludel, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, lasub Hauptzollamtil kohustus tõendada, et sertifikaadid koostati eksportija esitatud ebaõigete andmete põhjal, või lasub kohustus tõendada, et eksportijad on Aomeni pädevatele ametiasutustele esitanud asjaolud õigesti, hoopis tollimaksu tasumise eest vastutaval isikul Lagural.
- 21 Selles osas tuleb rõhutada, et Euroopa Kohus on tõendamiskoormise jaotumise osas juba sedastanud, et tollimaksu tasumise eest vastutav isik on see, kes on kohustatud tõendama, et kolmanda riigi ametiasutused väljastasid liikumissertifikaadi EUR.1 eksportija esitatud õigeteel asjaolude põhjal, kui ainuüksi eksportijale süüks pandava hooletuse tulemusel ja eelkõige juhul, kui viimane on rikkunud kohaldamisele kuuluvatest õigusnormidest tulenevat kohustust säilitada tõendavaid dokumente vähemalt kolm aastat, ei ole tollil endal võimalik esitada vajalikke tõendeid selle kohta, kas sertifikaat EUR.1 koostati asjaomase eksportija esitatud õigeteel või ebaõigeteel asjaolude põhjal (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Beemsterboer Coldstore Services, punktid 40 ja 46).
- 22 Nõue, et tollimaksu tasumise eest vastutav isik peab tõendama, et eksportijad on pädevatele ametiasutustele asjaolud õigesti esitanud, kujutab endast erandit tõendamiskoormise jaotumise väljakujunenud reeglitest, mille kohaselt peab põhimõtteliselt toll, kes soovib tugineda tollivormistuse järgse sissenõudmise algatamise eesmärgil oma väidete toetuseks tolliseadustiku

artikli 220 lõike 2 punktile b, tõendama, et ebaõigete sertifikaatide väljaandmine tuleneb sellest, et eksportija esitas ebaõigeid asjaolusid (vt eespool viidatud kohtuotsus *Beemsterboer Coldstore Services*, punktid 39 ja 46).

- 23 Tuleb uurida, kuidas tuleks põhikohtuasjas esinevatele asjaoludele kohaldada tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punkti b tõlgendust, mille Euroopa Kohus andis eespool viidatud kohtuotsuses *Beemsterboer Coldstore Services*.
- 24 Lagura väidab, et see tõlgendus ei ole käesolevale kohtuasjale ülekantav, mistõttu ekspordiriigi toll peab tõendama nende eksportija esitatud andmete ebaõigsust, mille põhjal on ebaõiged päritolusertifikaadid koostatud. Seda seisukohta õigustab eelkõige asjaolu, et põhikohtuasja asjaolude järgi ei ole erinevalt eespool viidatud kohtuotsuse *Beemsterboer Coldstore Services* aluseks olnud ajaoludest käesoleval juhul võimalik kindlaks teha ainuüksi eksportijatele süüks pandavat hooletust, mille tõttu oli tollil võimatu tõendada, kas nende väljastatud sertifikaat on koostatud eksportija esitatud õigete või ebaõigete asjaolude põhjal. Seetõttu ei saa tema väitel eksportijatele ette heita tõendavate dokumentide säilitamise kohustuse rikkumist. Peale selle rõhutab Lagura, et erinevalt eespool viidatud kohtuotsusest *Beemsterboer Coldstore Services* ei ole käesoleval juhul Aomeni pädevad ametiasutused asjaomaseid päritolusertifikaate kehtetuks tunnistanud või tühistanud.
- 25 Tšehhi ja Itaalia valitsus ning Euroopa Komisjon leiavad vastupidi, et hoopis tollimaksu tasumise eest vastutav isik on kohustatud tõendama, et asjaomane sertifikaat on koostatud eksportija esitatud õigete asjaolude põhjal.
- 26 Selles osas on oluline rõhutada, et käesoleva kohtuasja asjaolud erinevad eespool viidatud kohtuotsuse *Beemsterboer Coldstore Services* aluseks olnud asjaoludest, niivõrd kui sooduskohtlemist ei ole kohaldatud kolmanda riigi ja liidu vahel sõlmitud vabakaubanduslepingu alusel, vaid viimase poolt ühepoolset määruse nr 980/2005 alusel.
- 27 Erinevalt eespool viidatud kohtuotsuses *Beemsterboer Coldstore Services* käsitletud vabakaubanduslepingust ei näe see määrus eksportija suhtes ette tõendavate dokumentide säilitamise kohustust, kuivõrd liit ei saa ühepoolset seada kolmandate riikide ettevõtjatele kohustusi.
- 28 Mis puutub seega argumenti, et tõendamiskoormis ei lasu käesoleval juhul tollimaksu tasumise eest vastutaval isikul, kuna eksportijale ei saa tõendavate dokumentide säilitamise kohustuse rikkumist ette heita, siis tuleb nentida, et kuna sellist kohustust asjakohased õigusnormid käesoleval juhul ette ei näe, siis ei ole ilmselgelt seda kohustust rikutud.
- 29 Sellise eksportijal lasuva kohustuse puudumine ei tähenda aga iseenesest tollimaksu tasumise eest vastutava isiku jaoks igasuguse hoolsuskohustuse või kõikide järelkontrolli käigus esinevate kauba kontrolli ja päritolu kindlakstegemisega seonduvate riskide puudumist.
- 30 Nii on Euroopa Kohus korduvalt sedastanud, et ettevõtjad peavad oma lepinguliste suhete raames võtma kasutusele vajalikud abinõud, et kaitsta end tollivormistuse järgse sissenõudmise riski vastu (eespool viidatud kohtuotsus *Pascoal & Filhos*, punkt 60; 9. detsembri 1999. aasta määrus kohtuasjas C-299/98 P: *CPL Imperial 2 ja Unifrigo vs. komisjon*, EKL 1999, lk I-8683, punkt 38, ning eespool viidatud kohtuotsus *Beemsterboer Coldstore Services*, punkt 41).
- 31 Nimelt võib see, kui tollimaksu tasumise eest vastutav isik saab teiselt lepingupoolelt lepingu sõlmimisel või selle järel kogu tõendusmaterjali selle kohta, et asjaomane kaup pärineb üldiste tariifsete soodustuste süsteemi raames soodustatud riigilt, aidata vältida tollivormistuse järgse sissenõudmise riski.

- 32 Lisaks tuleb rõhutada, et olukorras, kus impordiriigi tollil tuleb tõendada eksportija esitatud asjaolude ebaõigsust, kuid tal on võimatu seda teha selle tõttu, et viimane on tegevuse lõpetanud, võib tekkida üldiste tariifsete soodustuste süsteemi eesmärkidega vastuolus oleva käitumise risk. Isegi kui tootmise lõpetamine kujutab endast põhimõtteliselt tavapärast majandusalast otsust, ei saa välistada, et selle puhul võib siiski olla tegemist eksportija ebakorrekse tegevusega, mille eesmärk on vältida üldiste tariifsete soodustuste süsteemi sätete kohaldamist, kui asjaomane eksportija kasutab tegevuse lõpetamist varjamaks asjaolu, et kaup pärineb tegelikult sellisest riigist, millele sooduskohtlemist ei kohaldata.
- 33 On aga selge, et liit ei peaks kandma importijate tarnijate ebaõige tegevuse kahjulikke tagajärgi (eespool viidatud kohtuotsused Pascoal & Filhos, punkt 59, ja Beemsterboer Coldstore Services, punkt 43).
- 34 Mis seejärel puutub argumenti, et Aomeni pädevad ametiasutused ei ole põhikohtuasjas käsitletavaid päritolusertifikaate kehtetuks tunnistanud, siis tuleb märkida, et selliste liidu ja kolmandate riikide vaheliste lepingute nagu vabakaubanduslepingute raames, on Euroopa Kohus tõesti sedastanud, et halduskoostöö süsteem saab toimida ainult siis, kui impordiriigi toll tunnustab ekspordiriigi ametiasutuste õiguspäraselt tehtud otsuseid (vt 12. juuli 1984. aasta otsus kohtuasjas 218/83: Les Rapides Savoyards jt, EKL 1984, lk 3105, punkt 27; 9. veebruari 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-23/04-C-25/04: Sfakianakis, EKL 2006, lk I-1265, punkt 23; 1. juuli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-442/08: komisjon vs. Saksamaa, EKL 2010, lk I-6457, punkt 72, ning eespool viidatud kohtuotsus Afasia Knits Deutschland, punkt 29).
- 35 Siiski ei avaldu tingimus, et liikmesriikide toll tunnustab ekspordiriigi ametiasutuste otsuseid, samal kujul siis, kui sooduskohtlemist ei kohaldata mitte kolmanda riigi ja liidu vahel vastastikuste kohustuste põhjal sõlmitud vabakaubanduslepingu alusel, vaid liidu teatava vahendiga autonoomselt (eespool viidatud kohtuotsus Faroe Seafood jt, punkt 24).
- 36 Nii tuleb nentida, et liidu ühepoolset kehtestatud üldiste tariifsete soodustuste süsteemi raames ei saa ekspordiriigi ametiasutuste hinnang päritolusertifikaatide vormi A kehtivusele olla siduv liidu ja selle liikmesriikide suhtes, kui sarnaselt põhikohtuasjas käsitletavate asjaoludega on impordiriigi tollil jätkuvalt alust kauba tegeliku päritolu osas kahelda, hoolimata asjaolust, et asjaomaseid päritolusertifikaate ei ole kehtetuks tunnistatud.
- 37 Vastupidine lahendus, mis jätaks impordiriigi tolli ilma võimalusest nõuda selle riigi kohtus algatatud menetluses – nagu põhikohtuasjas toimuv menetlus – selle tõendamist, kas päritolusertifikaat on koostatud eksportija esitatud ebaõigete või õigete asjaolude põhjal, kahjustaks järelkontrolli eesmärki, milleks on – nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 17 märgitud – päritolusertifikaadi vormis A märgitud kauba päritolu õigsuse tagantjärele kontrollimine.
- 38 Eeltoodust tuleneb, et sellistel asjaoludel, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, on tollimaksu tasumise eest vastutav isik see, kes peab tõendama, et päritolusertifikaat koostati eksportija esitatud õigete asjaolude põhjal.
- 39 Tõendamiskoormise panemine tollimaksu tasumise eest vastutavale isikule võib tõesti tekitada viimasele ebamugavusi eelkõige juhul, kui ta on heauskselt importinud selle riigi kaupa, millele kohaldatakse soodustariife ning kauba päritolu on eksportija esitatud, väidetavalt ebaõigete andmete tõttu hiljem järelkontrolli käigus kahtluse alla seatud.
- 40 Samas tuleb meenutada, et arukas ja kehtivate õigusnormide suhtes tähelepanelik ettevõtja peab selliste kaupadega kauplemisel esinevate eeliste hindamisel, millele võib olla võimalik kohaldada tariifseid soodustusi, võtma arvesse nende sihtturuga seotud riske ning neid tunnistama kui äritegevusega kaasnevaid tavapäraseid ebamugavusi (vt 11. detsembri 1980. aasta otsus kohtuasjas 827/79: Acampora, EKL 1980, lk 3731, punkt 8; eespool viidatud kohtuotsus Pascoal & Filhos, punkt 59, ning eespool viidatud määrus kohtuasjas CPL Imperial 2 ja Unifrigo vs. komisjon, punkt 37).

- 41 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb eelotsuse küsimusele vastata, et tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et kui kolmanda riigi pädevatel ametiasutustel ei ole eksportija tegevuse lõpetamise tõttu enam võimalik järelkontrolli käigus kontrollida, kas nende väljastatud päritolusertifikaadi vorm A põhineb eksportija esitatud õigetal asjaoludel, on tollimaksu tasumise eest vastutav isik see, kes peab tõendama, et sertifikaat põhineb eksportija esitatud õigetal asjaoludel.

Kohtukulud

- 42 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 2700/2000) artikli 220 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et kui kolmanda riigi pädevatel ametiasutustel ei ole eksportija tegevuse lõpetamise tõttu enam võimalik järelkontrolli käigus kontrollida, kas nende väljastatud päritolusertifikaadi vorm A põhineb eksportija esitatud õigetal asjaoludel, on tollimaksu tasumise eest vastutav isik see, kes peab tõendama, et sertifikaat põhineb eksportija esitatud õigetal asjaoludel.

Allkirjad